

কৃষক ৰাইজলৈ গোহাৰি

আমাৰ এই 'ঘৰে - পথাৰে' পত্ৰিকাখনৰ ই-সংস্কৰণ মুকলি কৰা হৈছে। গতিকে কৃষক ৰাইজে আমাৰ ৱেব চাইট www.aau.ac.in লগ কৰি 'ঘৰে-পথাৰে' ই-সংস্কৰণৰ সুবিধা গ্ৰহণ কৰিব পাৰিব।
মুখ্য সম্পাদক
'ঘৰে-পথাৰে'
সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

ঘৰে-পথাৰে

পষেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

এই সংখ্যাত আছে -

বিষয়	পৃষ্ঠা
□ ৰাজমাহৰ উন্নত কৃষি প্ৰণালী..	২
□ ৰাসায়নিক কীটনাশক ঔষধ ..	২
□ আমাৰ একাষাৰ	৩
□ মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম	৩
□ উদ্যান শস্য	৩
□ বেঙেনাৰ ফল পচা ৰোগ ..	৪

□ ৪৩ তম বছৰ □ সংখ্যা ২০ □ ১৬ অক্টোবৰ- ২০২২ □ ১-১৫ কাতি, ১৯৪৪ শক □ মূল্য - ১.০০ টকা GHARE - PATHARE PMG - 19 of 2005 - 06

দেশৰ কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়সমূহৰ উপাচার্য সন্মিলনত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন ডেকাৰ অংশ গ্ৰহণ

যোৱা ৩০ ছেপ্তেম্বৰৰ পৰা ২ অক্টোবৰলৈ হায়দৰাবাদৰ কানহা শান্তিদানমত দেশৰ কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়সমূহৰ উপাচার্যসকলৰ সন্মিলন অনুষ্ঠিত হৈ যায়। এই সন্মিলনত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন ডেকাই অংশ

শিক্ষার্থীসকলে গ্ৰহণ কৰিব লাগিব। তদুপৰি ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষানীতি (এন ই পি)- ২০২০ অনুসৰি পূৰ্ণগঠন কৰা ইউ জি চিৰ পাঠ্যক্রম দক্ষতা বিকাশৰ কাৰ্যসূচীৰ দৰেই অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ে মনোনিবেশ কৰিবলৈ আগবাঢ়িছে। উল্লেখ্য যে নতুন

হৈছে। যোৱা ১ অক্টোবৰত ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা পৰিষদৰ হৈ ড° আৰ চি আগবঢ়াই হাৰ্টফুলনেচ মুখ্য কাৰ্যালয়ত বিশ্বৰ সৰ্ববৃহৎ মেডিচেশ্যন হল কানহা শান্তি নামৰ সৈতে চুক্তিত স্বাক্ষৰ কৰে। উপাচার্যসকলৰ সন্মিলনে দেশৰ কৃষি

যোৱা ৩০ ছেপ্তেম্বৰৰ পৰা ২ অক্টোবৰলৈ হায়দৰাবাদৰ কানহা শান্তিদানমত দেশৰ কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়সমূহৰ উপাচার্যসকলৰ সন্মিলন অংশগ্ৰহণকাৰী উপাচার্যসকল

গ্ৰহণ কৰে। সন্মিলনত অংশ গ্ৰহণৰ পাছত উপাচার্য গৰাকীয়ে কয় যে নতুন ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষানীতিৰ অধীনত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত এতিয়াৰে পৰা হুস্ম্যাৰী যোগ আৰু ধ্যান পাঠ্যক্রম বাধ্যতামূলক হ'ব। তিনি সপ্তাহ সময়ৰ এই বাধ্যতামূলক পাঠ্যক্রম এতিয়াৰে পৰা কৃষি

শিক্ষানীতিত দক্ষতা বৃদ্ধিৰ পাঠ্যক্রম ডিগ্রী প্ৰগ্ৰেমেত একাধিক প্ৰৱেশ আৰু প্ৰস্থানৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা পৰিষদৰ সংলগ্ন বিশ্ববিদ্যালয়সমূহত যোগ প্ৰবৰ্তনৰ ইতিমধ্যে কমলেশ ডি পেটেল "দাজি", হাৰ্টফুলনেচ এডুকেশ্যন ট্ৰাষ্টৰ সৈতে এক বুজাবুজিৰ চুক্তিও স্বাক্ষৰিত

শিক্ষা, গৱেষণা আৰু সম্প্ৰসাৰণৰ দিশত গ্ৰহণ কৰা পদক্ষেপৰ অধীনত বিশেষকৈ ৰাজহ সৃষ্টিৰ আৰ্হি, ৬ নং ডীন কমিটিৰ পৰামৰ্শ, প্ৰাকৃতিক কৃষিৰ বাবে নতুন ইউ জি কাৰ্যসূচী, ৰাজহুৱা আৰু ব্যক্তিগত অংশীদাৰিত্বৰ আৰ্হি, কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমত চাওক)

মাজুলীত কীট-পতংগ নিয়ন্ত্ৰণৰ সজাগতা সভা

মাজুলীৰ কৃষকে সৰিয়হৰ উপৰিও, আলু, কচু, মাটিমাহ, মগুমাহ, কুঁহিয়াৰ আদি শস্যৰ উৎপাদনৰ যোগেদি অসমৰ কৃষি ক্ষেত্ৰলৈ প্ৰভুত অৰিহণা যোগাই আহিছে। এই শস্যসমূহৰ উৎপাদনত বিভিন্ন অনিষ্টকাৰী পোক-পৰুৱাই বিভিন্ন সময়ত কৃষকক জ্বৰুলা কৰা দেখা যায়। এইবোৰৰ ভিতৰত হাতীপোক, পুলিৰ গুৰি কটা পোক, ৰঙা পৰুৱা, উই আদি প্ৰধান। এনে অনিষ্টকাৰী পোকৰ বিভিন্ন দিশ, নিয়ন্ত্ৰণবিধি আদিৰ ওপৰত আলোকপাত কৰাৰ উদ্দেশ্যে যোৱা ২৮ ছেপ্তেম্বৰ, ২০২২ তাৰিখে কমলাবাৰীস্থিত

মাজুলী মিলন সংঘত কৃষকসকলৰ মাজত এখনি সজাগতা সভাৰ আয়োজন কৰা হয়। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সৰ্বভাৰতীয় ভূমিজ সন্ধীপদী অপপ্ৰাণী আঁচনিৰ উদ্যোগত আয়োজন কৰা এই সভাখনত সভাপতিত্ব কৰে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পতংগতত্ত্ব বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপক ড° বাদল ভট্টাচাৰ্যই। সজাগতা সভাৰ এই অনুষ্ঠানত মুখ্য বিজ্ঞানী ড° চাহিদুৰ ৰহমান, জিলা কৃষি পৰিদৰ্শক আৰু সভাৰ মুখ্য অতিথি তথা মাজুলী জিলাৰ আৰক্ষী অধীক্ষক গৌতম বৰাইঙে কৃষকসকলক উদ্দেশ্যে ভাষণ প্ৰদান

কৰে। আঁচনিখনৰ জ্যেষ্ঠ বিজ্ঞানী ড° অৰূপ কুমাৰ শৰ্মাৰ আদৰ্শ ভাষণৰ পিছতে ড° ভট্টাচাৰ্য, ড° ৰহমান আৰু বৰাই ভূমিজ অনিষ্টকাৰী পোকৰ বিভিন্ন দিশ, নিয়ন্ত্ৰণবিধি আদিৰ ওপৰত বহুলাই আলোচনা আগবঢ়ায়। মুখ্য অতিথি বৰাই কৃষকক উদ্দেশ্যে দিয়া ভাষণত কৃষিৰ যান্ত্ৰিকীকৰণৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। উক্ত আঁচনিখনৰ লগত সংগতি ৰাখি প্ৰয়োজনীয় কিছুমান কৃষি সামগ্ৰীও কৃষকসকলৰ মাজত বিতৰণ কৰা হয়। বিজ্ঞানী ড° সুধাংশু ভাগৱতীয়ে আগবঢ়োৱা শলাগৰ শৰাইৰ পিছতে জাতীয় সংগীতৰে সভাৰ যৱনিকা পৰে। এই অনুষ্ঠানত মাজুলীৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ প্ৰায় ৭০ জন প্ৰগতিশীল কৃষকে অংশ গ্ৰহণ কৰে।

শোণিতপুৰ জিলাত কৃষকৰ মাজত লিচুপুলি বিতৰণ আৰু ৰোপণ অনুষ্ঠান সম্পন্ন

যোৱা ২৯ ছেপ্তেম্বৰ তাৰিখে অসমৰ মাননীয় মুখ্যমন্ত্ৰী ড° হিমন্ত বিশ্ব শৰ্মাৰ নিৰ্দেশক্ৰমে শোণিতপুৰ জিলা প্ৰশাসন, জিলা কৃষি বিভাগ, শোণিতপুৰ

শোণিতপুৰ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰই লিচুখেতিৰ ওপৰত যুগুতাই উলিওৱা এখন কেলেণ্ডাৰ মাননীয় সাংসদ পল্লৱ লোচন দাস, জিলা উপায়ুক্ত দেৱ কুমাৰ

কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, নাৰাৰ্ড আৰু এপাৰ্টৰ সহযোগত যুটীয়াভাৱে লিচু পুলি বিতৰণ আৰু ৰোপণ কাৰ্যসূচীৰ শুভাৰম্ভ কৰা হয়। শোণিতপুৰ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ অন্তৰ্গত অগ্নিগড়ৰ উৎপাদক কৃষক সংগঠনৰ সদস্যসকলৰ মাজত প্ৰায় ২০০ বিঘা মাটিত এই লিচুপুলি ৰোপণৰ বাবে বিতৰণ কৰা হয়।

মিশ্ৰ আৰু অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠকে লিচু খেতিয়কৰ বাবে মুকলি কৰে। সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক গৰাকীয়ে শোণিতপুৰ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ ফাৰ্ম পৰিদৰ্শন কৰি কেন্দ্ৰটোৰ বিষয়ববীয়াসকলক বহু মূল্যবান দিহা-পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়।

জীৱাণুসাৰ ব্যৱহাৰ কৰোতে ল'ব লগা সাৱধানতা

- ◆ জীৱাণুসাৰ এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ লৈ যাওঁতে বা কোনো ঠাইত সংৰক্ষণ কৰোতে তাপ আৰু পোহৰৰ পৰা আঁতৰাই ৰাখিব লাগে।
- ◆ ৰাসায়নিক সাৰ বা কীটনাশক ৰখা ঠাইত জীৱাণুসাৰ একেলগে ৰখা অনুচিত।
- ◆ জীৱাণুসাৰবিধ কোনো এক শস্যৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট কৰি ৰখা শস্যবিধৰ বাবেহে ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।
- ◆ বীজৰ লগত ব্যৱহাৰ কৰোতে সিঁচাৰ দিনা বা আগদিনা প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। বীজত মিহলোৱাৰ পাছত ৰ'দ বা সূৰ্যৰ তাপত ৰাখিব নালাগে। কাৰণ ই বেণ্টেৰীয়া সমূহ ধ্বংস কৰে।
- ◆ বাতিপুৰা নাইবা আৱেলি পৰত জীৱাণুসাৰ ব্যৱহাৰ কৰা বীজ সিঁচিব লাগে।

- ◆ জীৱাণুসাৰ ব্যৱহাৰ কৰোতে বীজৰ লগত ভাতৰ মাৰ নাইবা পানীৰ লগত গুৰ মিহলাই জুলীয়া মিশ্ৰণ কৰি ল'ব লাগে। এনে কৰিলে বীজৰ বাকলিত জীৱাণুসাৰ লাগি ধৰে।
- ◆ প্ৰায় সকলো কীটনাশক ঔষধ জীৱাণুসাৰৰ বাবে বিষাক্ত তথাপিও থিৰাম অলপ কম বিষাক্ত তেঁকুৰনাশক আৰু ডাই এলড্ৰিন কম বিষাক্ত কীটনাশক। গতিকে এনে ৰাসায়নিক দ্ৰব্য ব্যৱহাৰ কৰোতে বীজ পৰিশোধনৰ পাছত জীৱাণুসাৰৰ হাৰ দুগুণ কৰি লৈ ব্যৱহাৰ কৰা উচিত।
- ◆ ৰাইজ বিয়াম ব্যৱহাৰ কৰোতে চুপাৰ ফচফেটৰ মিশ্ৰণ একেলগে ব্যৱহাৰ কৰা অনুচিত।
- ◆ পি.এচ.বি নামৰ জীৱাণুসাৰ অল্পযুক্ত মাটিৰ বাবে উত্তম।

ড° মৃগাল শইকীয়া

ৰাজমাহৰ উন্নত কৃষি প্ৰণালী

ৰবি বতৰত কৰিব পৰা মাজমাহৰ শস্যবিলাকৰ ভিতৰত ৰাজমাহে এবিধ উল্লেখযোগ্য প্ৰাক্ৰমিক খাদ্য। অসমৰ মাটি আৰু জলবায়ুৰ উপযোগী জাত নিৰ্বাচন কৰি ৰাজমাহৰ পৰা যথেষ্ট উৎপাদন পাব পৰা যায়। আমাৰ দৈনন্দিন খাদ্য তালিকাত ৰাজমাহৰ উপস্থিতি মন কৰিবলগীয়া। তদুপৰি উৎসৱ-পৰ্ব, বিয়া-সবাহত ৰাজমাহৰ ব্যঞ্জনৰে আলহীক আপ্যায়ন কৰা হয়। মুঠৰ ওপৰত আজিৰ দিনত ৰাজমাহৰ গুৰুত্ব যথেষ্ট বাঢ়িছে। সেয়ে বিজ্ঞানসন্মত কৃষি প্ৰণালী প্ৰয়োগৰ দ্বাৰা ৰাজমাহৰ উৎপাদন বঢ়াই নিজৰ লগতে ৰাজ্যখনৰ অৰ্থনীতিত প্ৰভুত অৱদান আগবঢ়াব পাৰি।

জাত নিৰ্বাচন : ৰাজমাহৰ খেতিৰ পৰা ভাল উৎপাদন পাবলৈ হ'লে অধিক উৎপাদনক্ষম আধুনিক জাতৰ খেতি কৰিবই লাগিব। অসমৰ কৃষক ৰাইজৰ বাবে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ে অনুমোদন জনোৱা ৰাজমাহৰ জাতসমূহৰ বিৱৰণ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

জাত	সিঁচাৰ সময়	কৃষিকাল (দিন)	উৎপাদন (কুঃ/হেঃ)
এইচ ইউ আৰ ৩০১	অক্টোবৰ মাজ ভাগৰ পৰা নবেম্বৰ মাজভাগ	৯৫-১০৫	২০
এইচ ইউ আৰ ২০৩	..	৯৫-১০৫	২০
অৰুণ	..	৯৫-১০০	১৫

মাটি নিৰ্বাচন : ৰাজমাহৰ খেতি কৰিবলৈ ওখ চানেকীয়া, পানী জমা নোহোৱা কম আলতীয়া বা বালিচহীয়া মাটি নিৰ্বাচন কৰিব লাগে।

সিঁচাৰ সময় : ৰাজমাহৰ পৰা আশা কৰা মতে উৎপাদন পাবলৈ হ'লে সময়মতে বীজ সিঁচিব লাগে। অক্টোবৰ মাহৰ মাজভাগৰ পৰা নবেম্বৰ মাহৰ মাজ ভাগলৈ ৰাজমাহৰ বীজ সিঁচাৰ উত্তম সময়। নবেম্বৰ মাহৰ ৩০ তাৰিখলৈও বীজ সিঁচি ভাল উৎপাদন পাব পৰা যায়।

পথাৰ প্ৰস্তুতি : যিডৰা মাটিত ৰাজমাহৰ খেতি কৰিব বুলি ভবা হৈছে সেই মাটিডৰা ৩-৪ বাৰ হাল বাই বা কোৰ মাৰি মৈয়াই সমান কৰি ল'ব লাগে। ৰাজমাহৰ খেতিৰ

বাবে পথাৰখন মিহি হ'ব লাগে। ডাঙৰ চপৰাবোৰ ভাঙি গুৰি কৰি দিব লাগে। বোকায়ুক্ত মাটিত বীজ সিঁচিব নালাগে। অধিক অল্পযুক্ত মাটিত ৰাজমাহৰ উৎপাদন ভাল নহয়। সেয়ে দুটা বা তিনিটা খেতি কৰা মাটিত ৰাজমাহ সিঁচাৰ ১৫-২০ দিন আগতে বিয়াই প্ৰতি ৬৫.৫ কিঃগ্ৰাঃ ডলমাইট চূণ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

বীজ সিঁচা : যিকোনো শস্যৰে উৎপাদন সঠিকৰূপে পাবলৈ হ'লে বীজৰ পৰিমাণে সঠিক হ'ব লাগে। ৰাজমাহৰ বাবে প্ৰতি হেক্টৰত ৭৫ কিঃগ্ৰাঃ (বিয়াই প্ৰতি ১০ কিঃগ্ৰাঃ) বীজ প্ৰয়োজন হয়। বীজ সিঁচোতে শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত বীজ সিঁচিব লাগে। দুটা শাৰীৰ মাজত ৩০ ছেঃমিঃ আৰু দুডাল

গছৰ মাজত ২০ ছেঃমিঃ ব্যৱধান ৰাখিব লাগে। ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ উত্তৰ পাৰৰ সমভূমি অঞ্চলৰ অন্তৰ্গত জিলা কেইখনৰ বাবে দুটা শাৰীৰ মাজত ৪০ ছেঃমিঃ আৰু দুডাল গছৰ মাজত ৩০ ছেঃমিঃ ব্যৱধানত সিঁচিব লাগে।

সাৰ প্ৰয়োগ : ৰাজমাহৰ গছৰ পৰিপূষ্টি সাধনৰ বাবে জৈৱিক আৰু ৰাসায়নিক দুয়োবিধ সাৰেই প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। মূল পথাৰ প্ৰস্তুতিৰ সময়তে পৰ্যাপ্ত পৰিমাণৰ গোবৰ বা পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। ৰাসায়নিক সাৰৰ ক্ষেত্ৰত ইউৰীয়া ১৮ কিঃগ্ৰাঃ, একক চূপাৰ ফচফেট ৪০ কিঃগ্ৰাঃ আৰু মিউৰেট অৱ পটাছ ৯ কিঃগ্ৰাঃ প্ৰতি বিঘাত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। গুটি সিঁচাৰ আগে আগে ইউৰীয়া সাৰৰ আধা আৰু সমুদায় একক চূপাৰ ফচফেট তথা মিউৰেট অৱ পটাছ পথাৰত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। বাকী বৈ যোৱা ইউৰীয়াভাগ বীজ সিঁচাৰ এমাহৰ পাছত টপড্ৰেছ কৰিলে সুফল পোৱা যায়।

বন-বাত নিয়ন্ত্ৰণ : বন-বাতৰ আক্ৰমণে শস্যৰ উৎপাদন কমায়। সেয়ে অপতৃণৰ আক্ৰমণৰ পৰা শস্যডৰা ৰক্ষা কৰাটো প্ৰয়োজনীয় কথা। ৰাজমাহৰ গুটি গজাৰ ২০-

২৫ দিনৰ পাছতে এবাৰ বন-বাতৰোৰ নিৰ্বাণ কৰি দিব লাগে। প্ৰথমবাৰ নিৰ্বাণ কৰাৰ পিছত যদি প্ৰয়োজন হয় আৰু এবাৰ নিৰ্বাণ কৰি দিব লাগে। বন-বাত নিৰ্বাণ কৰি দিয়াৰ লগে লগে মাটি চপাই দিব লাগে। এনেকৈ গছৰ গুৰিত মাটি চপাই দিলে শস্যৰ বাঢ়ে ক্ষমতা ঠিকে থকাৰ উপৰি গছজোপা উভালি নপৰে।

জলব্যৱস্থাপনা : ৰাজমাহৰ খেতিত পানী যোগান ধৰিব পাৰিলে উৎপাদন বাঢ়ে। সেয়ে গুটি সিঁচাৰ ৪০ দিনৰ পাছত অৰ্থাৎ ফুল ফুলাৰ সময়ত এবাৰ আৰু গুটি সিঁচাৰ ৬৫-৭০ দিনৰ পাছত এবাৰ জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। এই সময়ত এবাৰ পানী যোগান ধৰিব পাৰিলে শস্য লহপহকৈ বাঢ়ে আৰু ছেঁইৰ গঠন আৰু আকৃতি ভাল হয়। পানী যোগান ধৰোতে লক্ষ্য ৰাখিব লাগে যাতে গুৰিত পানী জমা হৈ নাথাকে।

শস্য চপোৱা : ৰাজমাহৰ ছেঁইবিলাক ৭৫-৮০ শতাংশ যেতিয়া মুগা বৰণীয়া হয় তেতিয়াই চপোৱাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। চপোৱাত পলম কৰিলে গুটি সৰাৰ সম্ভাৱনা থাকে।

ড° বৰ্ণজিৎ কুমাৰ সাউদ

ৰাসায়নিক কীটনাশক ঔষধ ব্যৱহাৰ কৰোতে ল'ব লগা সাৱধানতা

জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধি সমাজ জীৱনৰ বাবে যেনেদৰে এক হেঙাৰ স্বৰূপে দেখা দিছে ঠিক সেইদৰে কীটনাশক ঔষধৰ প্ৰয়োগেও সমাজত এক প্ৰত্যাহ্বান স্বৰূপে দেখা দিছে। কীটনাশক ঔষধ বুলি ক'লে সাধাৰণতে শস্যৰ পোক-পৰুৱা, বেমাৰ-আজাৰ, বন-বাত আদি নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে প্ৰয়োগ কৰা ঔষধসমূহকে বুজায়। এই ঔষধসমূহ সাধাৰণতে জৈৱিক আৰু ৰাসায়নিক দুটা ভাগত উপলব্ধ। কৃষি বিপ্লৱৰ সূচনাৰ লগে লগে শস্যৰ উৎপাদনো বাঢ়ি গৈছে কিন্তু কৃষকসকলে আৰু অধিক উৎপাদন কৰাৰ উদ্দেশ্যে কীট-পতঙ্গ, বেমাৰ-আজাৰ আদিৰ ভালদৰে চিনাক্ত নকৰাকৈ যিকোনো ৰাসায়নিক ঔষধ নভৱা নিচিনাকৈ অত্যধিক হাৰত প্ৰয়োগ কৰি জীৱকুল তথা পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ ওপৰত এক ভাবি নোৱাৰা বিৰূপ প্ৰভাৱ পেলাইছে। এনে ঔষধ প্ৰয়োগ চিন্তাজনক ভাৱে বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিছে। এনে ঔষধ প্ৰয়োগৰ পাছত শস্যত বৈ যোৱা কীটনাশক ঔষধৰ অবশিষ্ট অংশ ক্ৰমান্বয়ে সেৱন কৰাৰ ফলত কেণাৰ, হৰমনজনিত ৰোগকে আদি কৰি বহু দুৰাৰোগ্য ব্যাধি দিনে দিনে বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিছে। গতিকে কৃষকসকলে ঔষধ প্ৰয়োগ কৰিবলৈ যাওঁতে কৃষিবিজ্ঞানী তথা কৃষিবিষয়া সকলৰ সহায় লৈ ভালদৰে কীট-পতঙ্গ, বেমাৰ-আজাৰ আদি চিনাক্ত কৰি

অনুমোদিত হাৰত প্ৰয়োজন সাপেক্ষেহে কীটনাশক ঔষধৰ সহায় লোৱা উচিত। ভাৰতবৰ্ষত বৰ্তমান ৫০০ ৰো অধিক কীটনাশক ঔষধ প্ৰস্তুতকৰণ কাৰখানা আছে। আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰই কীটনাশক ঔষধ উৎপাদন আৰু জাপানে ব্যৱহাৰৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰথম স্থান অধিকাৰ কৰি আছে। কীটনাশক ঔষধ ব্যৱহাৰৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতবৰ্ষৰ স্থান তৃতীয়। বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থা আৰু কেন্দ্ৰীয় কীটনাশক পৰিষদে ১৮৬ বিধ কীটনাশক ঔষধ নিষিদ্ধ কৰিছে যদিও ৮৬ বিধ কীটনাশক ঔষধ আজিও চাহ উদ্যোগ আৰু কৃষিক্ষেত্ৰত ব্যৱহাৰ হৈ আছে। বৰ্তমান ভাৰতবৰ্ষত (২০০৬) ২০৩ টা কীটনাশক দ্ৰব্য পঞ্জীয়নভুক্ত হৈ আছে। ডি ডি টি, লিনডেন, মিথাইল লপেৰাথিয়ন, ডাইমিথয়েট, মনক্ৰটফ (শাক-পাচলিত নিষিদ্ধ), এণ্ডোছালফেন (কেৰেলাত নিষিদ্ধ), মিথাইল ব্ৰমাইড, ডাইক্ল'ৰ'ফ'ৰ্ছ, ছডিয়াম ছায়েমাইড ইত্যাদি কীটনাশক কৃষিক্ষেত্ৰত ব্যৱহাৰ কৰা হয়। কিন্তু এই বিসাক্ত কীটনাশকবোৰ বিদেশত বৰ্ধনৰ আগতেই নিষিদ্ধ কৰা হৈছে অথচ আমাৰ ভাৰতবৰ্ষত এইবোৰ কৃষিক্ষেত্ৰত অবাধে ব্যৱহাৰ কৰি অহা হৈছে। আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ কথাটো হৈছে যে যদিহে এই ঔষধবোৰ অনুমোদিত হাৰত প্ৰয়োগ কৰা নহয় তেতিয়াহ'লে এই বিসাক্ত ঔষধবোৰৰ অবশিষ্ট অংশ দীৰ্ঘদিন ধৰি

শস্যত অথবা প্ৰকৃতিত একে অৱস্থাতে বৈ যায়। ভাৰতবৰ্ষত শতকৰা ৩০ ভাগ খাদ্যৰ কীটনাশকৰ অৱশিষ্টাংশ মাত্ৰাৰ মান বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থাৰ নিৰ্দেশিত মানতকৈ বহু বেছি প্ৰমাণিত হৈছে। তদুপৰি দিল্লী, বিহাৰ, উত্তৰ প্ৰদেশ, অন্ধ্ৰপ্ৰদেশ আদি ৰাজ্যৰ পৰা সংগৃহীত নানা প্ৰকাৰৰ খাদ্য আৰু শাক-পাচলিৰ ৭৫ শতাংশতে বিসাক্ত কীটনাশক দ্ৰব্য উপস্থিতি পোৱা গৈছে। ভাৰতত এজন ব্যক্তিয়ে প্ৰতিদিনে বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থাৰ নিৰ্দেশিত মানতকৈ ৪০ গুণতকৈও অধিক পৰিমাণৰ এই বিসাক্ত কীটনাশকবোৰ খাদ্যৰ জৰিয়তে গ্ৰহণ কৰি আছে। সমীক্ষাৰ মতে ভাৰতবৰ্ষত প্ৰতি বছৰে প্ৰায় দহ হাজাৰ মানুহৰ অকাল মৃত্যুৰ কাৰণ হৈছে বিসাক্ত কীটনাশক ঔষধৰ প্ৰয়োগ আৰু সেৱন। গতিকে শস্যক্ষেত্ৰত এনে ঔষধ প্ৰয়োগ কৰাৰ আগতে পথাৰখনত থকা পোক-পৰুৱা, বেমাৰ-আজাৰৰ প্ৰকোপ আৰু সঠিক চিনাক্তকৰণ, সিহঁতৰ জীৱনচক্ৰ আদিৰ ওপৰত সাম্যক জ্ঞান থকা অতি প্ৰয়োজন। ইয়াৰোপৰি তলত উল্লেখ কৰা তালিকাৰ অনিষ্টকাৰী কীট-পতঙ্গবোৰে অৰ্থনৈতিকভাৱে অনিষ্ট কৰিলেহে ৰাসায়নিক ঔষধ প্ৰয়োগ কৰা উচিত।

কীটনাশক ঔষধ ব্যৱহাৰৰ আগতে মনকৰিবলগীয়া কথা কেইটা হ'ল-

১) কীটনাশক ঔষধ স্থানান্তৰিত কৰা

অনিষ্টকাৰী কীট-পতঙ্গ	অৰ্থনৈতিকভাৱে অনিষ্ট কৰিব পৰা আক্ৰমণৰ সীমা
১) চৰহা	এটা পূৰ্ণাঙ্গ কীট বা গোছে প্ৰতি ১-২ আক্ৰান্ত পাত
২) টুপলীকটা	গোছে প্ৰতি ১-২ বাহ
৩) মজাখোৱা	শতকৰা পাঁচভাগ আক্ৰান্ত পোখা বা এথোপা কনী প্ৰতি বৰ্গমিটাৰত নতুবা ফুল ফুলাৰ পাছত প্ৰতিবৰ্গমিটাৰত এজনী পখিলা
৪) পাতমেৰুৱা	গোছে প্ৰতি ১-২ আক্ৰান্ত পাত নাইবা ১০ শতাংশ আক্ৰান্ত পোখা
৫) গান্ধীপোক	গোছে প্ৰতি ২ টা

কৃষকসকলে কীটনাশক ঔষধ প্ৰয়োগ কৰোতে তলত উল্লেখ কৰা দিশকেইটাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰোতো অতিশয় প্ৰয়োজনীয়।

সময়ত খাদ্য বা অন্য সামগ্ৰীৰ লগত ৰাখিব নালাগে কাৰণ কেনেকৈ খাদ্যত পৰিলে বিষক্রিয়া হোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে।

২) কীটনাশক দ্ৰব্য কেতিয়াও মানৱ দেহৰ সংস্পৰ্শলৈ প্ৰত্যক্ষভাৱে আনিব নালাগে।

৩) কীটনাশক দ্ৰব্য ব্যৱহাৰৰ আগেয়ে টেমা বা পেকেটত থকা চন, তাৰিখ চাই ঔষধৰ গুণাগুণ আৰু প্ৰয়োগৰ নিয়মাবলী ভালদৰে পঢ়ি ল'ব লাগে।

৪) সদায় অনুমোদিত হাৰত ঔষধ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে, ই অপচয় তথা পৰিবেশ প্ৰদূষণ ৰোধ কৰে।

৫) সদায় পৰিষ্কাৰ পানী ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে, অন্যথা স্প্ৰে' যন্ত্ৰৰ ক্ষতি হোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে।

৬) ঔষধৰ পৰিমাণ স্প্ৰে' যন্ত্ৰৰ আয়তন অনুযায়ী হিচাপ কৰি ল'ব লাগে। আৱশ্যক হোৱা ঔষধখিনি প্ৰথমে এটা সৰু পাত্ৰত ঢালি অলপ পানীৰ লগত মিহলাই মিশ্ৰণ প্ৰস্তুত কৰি ল'ব লাগে। তাৰ পাছত স্প্ৰে' যন্ত্ৰত আধা পানী ভৰাই ঔষধৰ মিশ্ৰণটো লাহে লাহে ঢালি জোকাৰি ল'ব লাগে। বন্ধ স্প্ৰে' যন্ত্ৰটো স্প্ৰে' কৰাৰ আগতে ভালদৰে ধুই লৈহে ঔষধৰ মিশ্ৰণখিনি ভৰাব লাগে।

৭) স্প্ৰে' কৰাৰ আগতে সদায় হাতমোজা, হাতদীঘল চোলা, মুখ আৰু নাক ঢকা টুপি পিন্ধি ল'ব লাগে যাতে বিসাক্ত ঔষধবোৰ শৰীৰৰ সংস্পৰ্শলৈ নাহে। বতৰটো ভালদৰে পৰীক্ষা কৰি ল'ব লাগে। বৰষুণ দিয়া সম্ভাৱনা থাকিলে স্প্ৰে' কৰিব নালাগে। স্প্ৰে' সদায় আবেলি বা ৰাতিপুৱা কৰিব লাগে।

ঔষধ প্ৰয়োগ কৰাৰ সময়ত মন দিব লগীয়া কথা কেইটা হ'ল-

১) স্প্ৰে' যন্ত্ৰৰ ন'জল আৰু সঠিক স্প্ৰে' যন্ত্ৰ ল'ব লাগে। ঔষধ প্ৰয়োগৰ বাবে হ'লকন ন'জল আৰু অপতৃণ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে ফ্লেটফেন ন'জল ব্যৱহাৰ কৰা উচিত।

২) স্প্ৰে' কৰাৰ সময়ত ধুমপান বা খাদ্য গ্ৰহণ কৰা অনুচিত।

৩) স্প্ৰে' সদায় বতাহৰ দিশত কৰিব লাগে যাতে ঔষধ উৰি আহি স্প্ৰে' কৰোতাজনৰ গাত নপৰে যাৰ ফলত শৰীৰত বিষক্রিয়া হোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে।

৪) স্প্ৰে' কৰাৰ সময়ত প্ৰাকৃতিক শত্ৰু পোক যেনে- মকৰা, এপিলেকনা বিটল ইত্যাদিৰ উপস্থিতিৰ ওপৰত চকু দিব

আমাৰ একাধাৰ

কাতি বিহু আৰু তুলসী পূজা

তুলসী দৰ্শনে পুণ্যং
স্পৰ্শনে পাপ নাশনং

অসমীয়া সমাজত কাতি বিহুৰ দিনা এটি তুলসী পুলি ৰুই সন্ধিয়া চাকি জ্বলাই ধূপ-নৈবদ্যৰে পূজা-অৰ্চনা কৰাটো এক চিৰাচৰিত প্ৰথা। সেই দিনাৰ পৰাই গোটেই কাতি মাহটোত সন্ধিয়া তুলসী তলত চাকি দিয়া হয়। ই অসমীয়া সমাজ জীৱনৰ এক অতীত সুন্দৰ পৰম্পৰা। তুলসীক হিন্দুসকলে লক্ষ্মীৰ অৱতাৰ বুলি বিশ্বাস কৰে। হিন্দুৰ পবিত্ৰ শাস্ত্ৰ পুৰাণৰ ব্যাখ্যাতে তুলসীৰ সৃষ্টি বিষ্ণু দেৱতাৰ চকুৰ পানীৰ পৰা হোৱা বুলি কোৱা হৈছে। সেয়ে তুলসী বিষ্ণুৰ অতি প্ৰিয়। কোনো কোনো উপাখ্যান মতে তুলসীক গংগা দেৱী আৰু সীতা দেৱীৰ ৰূপ হিচাপেও বিশ্বাস কৰা হয়। অন্য এক উপাখ্যান মতে, ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণক যেতিয়া ধন-সম্পদৰ তুলাচনীত জোখা হৈছিল - পত্নী সত্যভামাৰ সমস্ত ধন-সম্পত্তি দিও কৃষ্ণৰ সমান কৰিব পৰা নহৈছিল, কিন্তু ৰুক্মিণীয়ে সভক্তিৰে দিয়া এখিলা মাত্ৰ তুলসী পাতে তুলাৰ ভাৰসাম্য সলনি কৰি দিছিল। ইয়াৰ পৰা তুলসী পাতৰ গুৰুত্ব তথা মাহাত্ম্য অনুধাৱন কৰিব পৰা যায়।

তুলসী শব্দৰ উপত্তি হ'ল মূল সংস্কৃত শব্দ "তুলনাম নাস্তি"ৰ পৰা, যাৰ অৰ্থ হ'ল যাৰ তুলনা নাই। সাঁচকৈয়ে তুলসী এনে এক বিশেষ আৰু বহুগুণ সম্পন্ন উদ্ভিদ যাৰ সমতুল্য উদ্ভিদ এই জগতত এতিয়ালৈকে আবিৰ্ভাৱ হোৱা নাই।

তুলসী এবিধ সুগন্ধি উদ্ভিদ আৰু ই ওখই ১ ৰ পৰা ৩ ফুট মান হয়। ইয়াৰ ডালবিলাক শুং থকা আৰু পাত সৰল তথা ডিম্বাকাৰ। তুলসী দুই প্ৰকাৰৰ আছে - (ক) ৰাম তুলসী (সেউজীয়া পাতযুক্ত তুলসী) আৰু (খ) শ্যাম তুলসী (বেঙুনীয়া পাতযুক্ত তুলসী)

তুলসীক দেৱী হিচাপে পূজা কৰা আৰু যিকোনো দেৱ-দেৱীৰ পূজাৰ এক অপৰিহাৰ্য উপাদান হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ দৰে ধৰ্মীয় গুৰুত্বৰ উপৰিও ইয়াৰ অনেক ঔষধি গুণো আছে। নানা ধৰণৰ ৰোগ-ব্যাদি উপশমৰ বাবে তুলসী উপকাৰী। প্ৰাচীন আয়ুৰবেদীক চিকিৎসা শাস্ত্ৰ চৰক সংহিতাত ইয়াৰ উল্লেখ পোৱা যায়। কাঁহ, কফ, মূৰৰ বিষ, পেটৰ অসুখ আদি নিৰাময়ৰ বাবে তুলসী উপকাৰী। নানা ধৰণৰ জ্বৰৰ চিকিৎসাতো তুলসী পাতৰ ৰস উপকাৰী। বিশেষকৈ সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ পানী লগা জ্বৰ আদিৰ ক্ষেত্ৰত তুলসী পাতৰ ৰসে যথেষ্ট সুফল দিয়ে। তুলসী পাতৰ ৰস, মৌ আৰু আদাৰ ৰসৰ মিশ্ৰণ হাঁপানী, ব্ৰংকাইটিছ, কাঁহ, পানী লগা আদিৰ মহৌষধ। বৃক্কৰ পাথৰ তথা আন ৰোগৰ চিকিৎসাতো তুলসী ব্যৱহাৰ কৰি সুফল পাব পৰা যায়। হৃদৰোগৰ চিকিৎসাৰ ক্ষেত্ৰত তুলসী উপকাৰী। তুলসী পাতে মানৱ দেহৰ অপকাৰী কলেক্ট্ৰলৰ পৰিমাণ হ্ৰাস কৰাত সহায় কৰে। তুলসী পাতৰ ৰস নানা ধৰণৰ চৰ্মৰোগৰ চিকিৎসাতো ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ছালৰ বিভিন্ন সমস্যা নিৰাময়তো তুলসী উপকাৰী। সেয়েহে সৌন্দৰ্য্য চৰ্চ্চাত ইয়াক বহুলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। বয়সৰ লগে লগে মুখমণ্ডলত পৰা দাগ অথবা ৰ'দে পোৰাৰ চিকিৎসাত তুলসী উপযোগী। মুখ আৰু দাঁতৰ নানা ধৰণৰ ৰোগ নিৰাময়তো তুলসী পাত উপকাৰী। কিছুমান চকুৰ সমস্যাতো কোনো কোনো ঠাইত তুলসী ব্যৱহাৰ কৰা হয়। মুঠৰ ওপৰত তুলসী হ'ল অনেক ঔষধি গুণেৰে পুষ্ট এবিধ উদ্ভিদ। ই এক উত্তম পৰিশোধক। তুলসীয়ে ইয়াৰ ওচৰ-পাজৰৰ বায়ু শোধন কৰি পৰিবেশ সুৰক্ষাত সহায় কৰে। সেয়েহে এই বহুগুণ সম্পন্ন উদ্ভিদবিধ সকলোৱে ঘৰতে ৰুই পূজা কৰাৰ উপৰিও বনৌষধি হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰি পৰিয়ালৰ স্বাস্থ্য ৰক্ষা কৰাৰ লগতে পৰিবেশ নিৰ্মল কৰি ৰখাতো সহায় কৰিব পাৰে।

শ্ৰীমতী মনু দেৱী

(২ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

ৰাসায়নিক কীটনাশক ঔষধ

লাগে।

৫) স্প্ৰে' কৰোতে গছবোৰ ভালদৰে তিত্তিযোৱাকৈ কৰিব লাগে। অন্যথা ভাল ফল আশা কৰিব নোৱাৰিব।

স্প্ৰে কৰাৰ পাছত লবলগীয়া সাৱধানতা-

১) স্প্ৰে' যন্ত্ৰটো ভালদৰে পৰিষ্কাৰ পানী আৰু চাবোনেৰে ধুব লাগে। পানীখোৱা পুখুৰী বা নলাত স্প্ৰে' যন্ত্ৰটো ধুব নালাগে। এনে কৰিলে মাছ, জীৱ-জন্তু, মানুহ আদিৰ বিষক্ৰিয়া হব পাৰে। যদি ঔষধ থাকি যায়

তেন্তে অৱশিষ্ট ঔষধখিনি গাত খান্দি পুতি পেলাব লাগে।

২) স্প্ৰে' কৰোতাজনে স্প্ৰে' কৰাৰ সময়ত ব্যৱহাৰ কৰা চোলা আৰু অন্যান্য সামগ্ৰী বাহিৰতে খুলি ভালদৰে চাবোনেৰে গা-পা ধুই ঘৰৰ ভিতৰত সোমাব লাগে আৰু আহাৰ গ্ৰহণ কৰিব লাগে।

৩) ঔষধৰ খালী বটল, পাত্ৰ আদি ভাঙি গাত খান্দি পুতি পেলাব লাগে। এনে পাত্ৰত ঘৰৰ খোৱা সামগ্ৰী ৰখাত ব্যৱহাৰ কৰিব নালাগে।

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম

১৫ কাতিৰ পৰা ১৫ আঘোণ, ১৯৪৪ শক

পথাৰ শস্য

যেঁহু :

১) মধ্য আৰু নামনি অসমৰ বাবে কাতি মাহৰ মাজ ভাগৰ পৰা আঘোণৰ শেহলৈ উপযুক্ত সময়।

২) উজনী অসম আৰু পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বাবে কাতি মাহৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকৰ পৰা আঘোণৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকলৈ।

৩) উত্তৰব্ৰহ্মপুত্ৰ মণ্ডলৰ বাবে কাতি মাহৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেক উপযুক্ত সময়।

৪) শদিয়া মহকুমাৰ বাবে 'সোণালিকা' জাতটো আৰু দ্বিতীয় পৰ্য্যেকৰ ভিতৰত

সিঁচিব লাগে।

৫) সোণালিকা, ইউপি-২৬২, কে-৭৪১০, ডব্লিউ-এফ ২৯১ আৰু এফ ডি আৰ ৭৭।

পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বাবে উপৰোক্ত জাত কেইটাৰ উপৰিও ডব্লিউ এল-৪১০ জাতটোও অনুমোদন জনোৱা হৈছে।

৬) এবিধা মাটিৰ বাবে ১৬-১৭ কিঃ গ্ৰাঃ বীজৰ প্ৰয়োজন।

৭) শাৰীৰ পৰা শাৰীলৈ ২০ চেঃ মিঃ দূৰত্বত নাঙলেৰে লোৰ কৰি ৩-৫ চেঃ মিঃ দ'ত বীজবোৰ সিঁচি ঢাকি দিব লাগে।

৮) বৰবুণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল খেতিত বিয়াইপ্ৰতি ১২ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ১৭ কিঃ

গ্ৰাঃ চুপাৰ ফচফেট আৰু ৪ কিঃ গ্ৰাঃ মিউৰিয়েট অৱ পটাছ অসমৰ সকলো অঞ্চলৰ বাবে প্ৰয়োজ্য।

৯) জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা থাকিলে অসমৰ সকলো অঞ্চলৰ বাবে সাৰৰ পৰিমাণ বেলেগে অনুমোদন জনোৱা হৈছে। কৃষি সম্প্ৰসাৰণ বিষয়াৰ পৰা জানি লব।

১০) সমুদায় সাৰ বীজ সিঁচাৰ আগতে লোৰ বিলাকত ছটিয়াই ভালদৰে মাটিৰ লগত মিহলি কৰি বীজ সিঁচিব। অন্যথা লোৰ কৰাৰ আগতেই গোটেই মাটিডৰাত সাৰ ছটিয়াই ভালকৈ মিহলি কৰি ললেও হ'ব।

বৰোধান :

১) জাত :

জাতসমূহ	সিঁচাৰ সময়	বোৱাৰ সময়	উপযুক্ত অঞ্চল
বৰো-১	১৫ কাতিৰ পৰা ১৫ আঘোণ	পুহ-মাঘ	পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বাদে সকলোতে
বৰো-২	ঐ	ঐ	ঐ
দীননাথ	ঐ	ঐ	ঐ
স্বনাৰ্ভ	ঐ	ঐ	ঐ
কনকলতা	আঘোণৰ পৰা ১৫ পুহ	ঐ	উত্তৰ মণ্ডল আৰু পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বাদে সকলোতে
জয়মতী	১৫ কাতিৰ পৰা ১৫ পুহ	ঐ	নামনি অসম আৰু মধ্য অসম

সৰিয়হ :

২) তলত দিয়া ঔষধেৰে মোৱা পোক আৰু ফুটি পোক নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰে।

পোকৰ আক্ৰমণ :

১) মাঘ বিহুৰ আগত শীতকালৰ নিয়ৰ আৰু কিনকিনীয়া বৰবুণ মোৱা পোকৰ আক্ৰমণৰ আৰম্ভণি। লগতে সৰিয়হত ফুটি পোকেও আক্ৰমণ কৰে।

* অৰবাৰ্হিক হোৱা অঞ্চলত কেৱল সৰিয়হ নকৰি অন্যান্য শস্যৰ খেতিও কৰিব লাগে। তেতিয়া অৰবাৰ্হিকৰ সমস্যা দূৰ হ'ব। ২-৩ বছৰৰ পিচত পুনৰ সৰিয়হৰ খেতি কৰিব পাৰিব।

* সৰিয়হৰ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিবলৈ হ'লে মৌ পালন কৰি লাগে। এবিধাৰ বাবে এবাহ মৌ যথেষ্ট।

ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

উদ্যান শস্য

শীতকালীন শাক-পাচলিৰ পুলিবাৰীত পুলি গজবৰ বাবে এডোখৰ ৰ'দ ঘাইওখ বালিচহীয়া মাটিবাছনি কৰিব লাগে।

পুলিবাৰীৰ ডেটেটো এফুট (৩০ চেঃ মিঃ) ওখ, বহল তিনি ফুট (১ মিটাৰ) আৰু দীঘল কৃষ্ণক সুবিধানুযায়ী পাতিব লাগে।

পুলিবাৰীত বীজ সিঁচাৰ আগতে বীজবোৰ প্ৰতি কিলোগ্ৰাম বীজত ৩ গ্ৰাম

কেপটাফ বা থিৰাম ঔষধেৰে শোধন কৰি লব লাগে যাতে মাটিত জন্ম লোৱা বেমাৰৰ বীজগুৰে আক্ৰমণ কৰিব নোৱাৰে।

পুলিবাৰীত বীজ সিঁচাৰ আগতে বীজবোৰ মাটিত থকা পোক-পৰুৱাৰ আক্ৰমণৰ পৰা ৰোধ কৰিবৰ বাবে ১০ বৰ্গ মিটাৰ ডেটেৰে (দীঘ ১০ মিটাৰ আৰু বহল ১ মিটাৰ) মাটিত ১০০ গ্ৰাম মালাথিয়ন ৫ শতাংশ পাউদাৰ সমভাৱে ছটিয়াই লব লাগে।

পুলিবাৰীত পুলিবোৰ গুৰি পচা বেমাৰৰ আক্ৰমণৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ হলে, বীজ

সিঁচাৰ আগতে ডেটেৰে মাটিখিনি এক শতাংশ কেপটাফ বা ফ'ল্টলেন দৰৰ মিশ্ৰণেৰে (এক গ্ৰাম দৰ এক লিটাৰ পানীত মিহলাই) বা ৪০ মিঃ লিটাৰ ফৰমেলিন ঔষধ এক লিটাৰ পানীত মিহলাই তৈয়াৰ কৰা মিশ্ৰণেৰে ৪-৫ ইঞ্চিমান (১০-১২ চেঃমিঃ) দলৈকে তিত্তি যোৱাকৈ শোধন কৰিব লাগে।

পুলিবাৰীত বীজবোৰ আবেলি পৰত সিঁচিব লাগে আৰু সমভাৱে জিজিৰিৰে পানী দি কলপাত বা পাতল বস্তাৰে এদিন বা

(৪ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমত চাওক)

(৩ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

উদ্যান শস্য

দুদিন ঢাকি-বীজবোৰ ফাটিলেই তাক আঁতৰাই দিব লাগে।

পুলিবাৰীৰ ভেটিত জীপ ৰাখিবৰ বাবে পাতলীয়াকৈ নিয়মীয়াভাৱে পানীৰ যোগান ধৰিব লাগে।

পুলিৰ বয়স ২০-২৫ দিন হলেই (পিয়াজৰ ক্ষেত্ৰত ৩০-৩৫ দিন) ভেটিত এবাৰ পানী দি ১০-১৫ মিনিটৰ পাচত পুলিবোৰ উঠাব লাগে।

শাক-পাচলি শস্যৰ প্ৰথম প্ৰধান কৃষি কাৰ্য্যবোৰ তলত দাঙি ধৰা হ'ল -
ফুলকৰি : মূল বতৰত খেতি কৰাৰ সাঁচ - ইন্দ্ৰভূজপানিজ, পুচা চিথেটিকি, পুচা স্ন'বল, মেইন ক্ৰপ পান্টি, স্ন'বল - ১৬ ইত্যাদি।
শেহতীয়া বতৰৰ বাবে সাঁচ - স্ন'বল - ১৬, পুচা স্ন'বল, কে - ১, হিচাৰ - ১, ইত্যাদি।

বীজৰ পৰিমাণ - মূল বতৰৰ সাঁচ - বিঘাই প্ৰতি ৫০ গ্ৰাম, শেহতীয়া বতৰৰ সাঁচ - বিঘাই প্ৰতি ৮০ গ্ৰাম।

বীজ সাঁচৰ সময় - ছেপ্তেম্বৰ - অক্টোবৰ।
শেহতীয়া বতৰৰ সাঁচ - অক্টোবৰ - নবেম্বৰ।
সাৰৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি গোবৰ ১০ কুইন্টল।

ইউৰীয়া ২২ কিলোগ্ৰাম, একক চুপাৰ ফচফেট ৫০ কিলোগ্ৰাম, মিউৰিয়েট অৱ পটাছ ১১ কিলোগ্ৰাম, বৰাঙ্গ - ১ কিলোগ্ৰাম।

সাৰ প্ৰয়োগ - ইউৰীয়া সাৰৰ আধা ভাগ অৰ্থাৎ ১১ কিঃ গ্ৰাঃ ৰাখি বাকীখিনি সাৰ গোবৰৰ সৈতে শেষৰবাৰ হাল মাৰিবৰ সময়ত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। বাকী থকা ১১ কিঃ গ্ৰাঃ পুলিবোৰৰ এমাহৰ পাচত গছৰ গুৰিত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

বন্ধাকৰি : হুৰকালীন সাঁচ - গল্ডেন একৰ, প্ৰাইড অৱ ইণ্ডিয়া, চুপাৰ এক্সপ্ৰেছ।

দীৰ্ঘকালীন সাঁচ - ড্ৰামহেড, ইন্দ্ৰকৃষ্ণ ড্ৰামহেড ইত্যাদি।

বীজৰ পৰিমাণ : হুৰকালীন সাঁচ - বিঘাই প্ৰতি ১০০ গ্ৰাম। দীৰ্ঘকালীন বিঘাই প্ৰতি ৬০ গ্ৰাম।

বীজ সাঁচৰ সময় - হুৰকালীন - ছেপ্তেম্বৰ - অক্টোবৰ। দীৰ্ঘকালীন - অক্টোবৰ - নবেম্বৰ।

সাৰৰ পৰিমাণ - সাৰৰ পৰিমাণ ফুলকৰিৰ সৈতে একে।

ওলকৰি : সাঁচ - হোৱাই ভিয়েনা।

বীজৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি ১৫০ - ১৬০ গ্ৰাম।

বীজ সাঁচৰ সময় - ছেপ্তেম্বৰ মাহৰ পৰা নবেম্বৰ মাহলৈ।

সাৰৰ পৰিমাণ আৰু সাৰ প্ৰয়োগ - ফুল কৰি আৰু বন্ধাকৰিৰ সৈতে একে।

বিলাহী : সাঁচ - পঞ্জাব চোহৰা, পঞ্জাব কেশৰী, এচ - ১২, পুচা আৰ্লি ডোৱাৰ্ফ, পুচা ৰুবি, চিউ, ভি চি ৪-৮-১, আৰ্ক আভা, আৰ্ক আলোক, ৰূপালী, মঙ্গলা, অৰিনাশ ইত্যাদি।

বীজৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি ৯০ - ১০০ গ্ৰাম।

বীজ সাঁচৰ সময় - ছেপ্তেম্বৰৰ পৰা

নবেম্বৰলৈকে।

সাৰৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি ১০ কুইন্টল গোবৰ, ইউৰীয়া ২০ কিঃ গ্ৰাঃ, একক চুপাৰ ফচফেট - ৫০ কিঃ গ্ৰাঃ, মিউৰিয়েট অৱ পটাছ ১৪ কিঃ গ্ৰাঃ।

সাৰ প্ৰয়োগ - আধা ভাগ ইউৰীয়া সাৰ ৰাখি বাকীখিনি সাৰ গোবৰৰ সৈতে শেষৰ বাৰ হাল বোৱাৰ আগতে মাটিত প্ৰয়োগ কৰি হাল বাব লাগে। ৰাখি থোৱা ইউৰীয়া খিনি পুলি বোৱাৰ এমাহৰ পাচত গছৰ গুৰিত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। নতুবা সাৰ ভাগ আকৌ দুভাগ কৰি এবাৰ ৫ কিঃ গ্ৰাঃ সাৰ ৫০০ লিটাৰ পানীত মিহলাই পুলি বোৱাৰ ৩০ দিনৰ পাচত আৰু বাকীখিনি ৪০ দিনৰ পাচত ছটিয়াব লাগে।
বেঙো : পুচা ক্ৰান্তি, পুচা পাৰ্পল লং, পুচা পাৰ্পল বাউণ্ড, পুচা পাৰ্পল ব্লাষ্টাৰ, পুচা ভৈৰৱ, কল্যানপুৰ, জেচি - ১, জেচি - ২, বৰবেঙো ইত্যাদি।

থলুৱা সাঁচ - খৰৰা বেঙো, ছাগলী শিঙিয়া, কলি বেঙো, কুৰীয়া বেঙো ইত্যাদি।

বীজৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি ৯০ - ১০০ গ্ৰাম।

বীজ সাঁচৰ সময় - মাঘ - ফাগুনত ফল চপাবৰ বাবে ছেপ্তেম্বৰ - অক্টোবৰ, বহাগ - জেঠত চপাবৰ বাবে জানুৱাৰী - ফেব্ৰুৱাৰী।

সাৰৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি গোবৰ ১০ কুইন্টল, ইউৰীয়া ১৫ কিঃ গ্ৰাঃ একক চুপাৰ ফচফেট - ৪০ কিঃ গ্ৰাঃ মিউৰিয়েট অৱ পটাছ - ১২ কিঃ গ্ৰাঃ

সাৰ প্ৰয়োগ কৰাৰ পদ্ধতি বিলাহীৰ সৈতে একে। মাত্ৰ বেঙোত ইউৰীয়া সাৰ পানীত মিহলাই পাতত ছটিয়াব লাগে।

গাজৰ : সাঁচ - নানটিজ, চাৰ্টনি, পুঞ্জ কেশৰ।
বীজৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি ৬০০ - ৯০০ গ্ৰাম।

বীজ সাঁচৰ সময় - অক্টোবৰৰ পৰা নবেম্বৰ মাহলৈ।

সাৰৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি ২ কুইন্টল গোবৰ, ইউৰীয়া ৮ কিঃ গ্ৰাঃ, একক চুপাৰ ফচফেট - ২০ কিঃ গ্ৰাঃ, মিউৰিয়েট অৱ পটাছ ১৫ কিঃ গ্ৰাঃ।

সাৰ প্ৰয়োগ - আধা ভাগ ইউৰীয়া সাৰ ৰাখি বাকীখিনি সাৰ গোবৰৰ সৈতে শেষৰ বাৰ হাল বাওতে মাটিত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। বাকী থকা ইউৰীয়া সাৰ বীজ সাঁচৰ এমাহৰ পিচত দুটা শাৰীৰ মাজত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

আলু : সাঁচ - কুহনী জ্যোতি, কুহনী চন্দ্ৰমুখী, কুহনী সিন্ধুৱী, কুহনী মেঘা।

বীজৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি ৩-৩.৫ কুইন্টল।
বীজ সাঁচৰ সময় - অক্টোবৰৰ পৰা নবেম্বৰৰ মাহলৈ বীজবোৰ অৰ্থাৎ আলুবোৰ ৩-৪ টা চকু থকা, ১ ইঞ্চি (২.৫ চেঃ মিঃ) ব্যাসৰ ২৫-৩০ গ্ৰাম ওজনৰ আলুবোৰেই বোৱাৰ বাবে উপযুক্ত। যদি আলুবোৰ ডাঙৰ হয় তেন্তে ২-৩ টাকৈ চকু ৰাখি আলুটো দীঘে পথালিয়ে ফালি ইন্দোফিল এম - ৪৫ দৰবৰ মিশ্ৰণত শোধন কৰি লব লাগে।

সাৰৰ পৰিমাণ - বিঘাই প্ৰতি ১০ কুইন্টল গোবৰ। ইউৰীয়া ১৯-২০ কিঃ গ্ৰাঃ, একক

চুপাৰ ফচফেট- ৪৫ কিঃ গ্ৰাঃ, মিউৰিয়েট অৱ পটাছ ১২ কিঃ গ্ৰাঃ

সাৰ প্ৰয়োগ - গোটেই সাৰ খিনি গোবৰৰ সৈতে শেষৰ বাৰ হাল বাবৰ সময়ত মাটিত প্ৰয়োগ কৰি হাল বাব লাগে।

ড° ৰাজেন্দ্ৰ প্ৰসাদ দাস
(অৱসৰী অধ্যাপক, অংকুঃবিঃ)

(৩ পৃষ্ঠাৰ ২ কলমৰ পৰা)

ৰাসায়নিক কীটনাশক ...

৪) স্প্ৰে' কৰাৰ পাছত খেতিডৰাত ঘৰচীয়া জীৱ-জন্তু আৰু মানুহৰ প্ৰৱেশ নিষিদ্ধ কৰিব লাগে যাতে বিষক্ৰিয়া নঘটে।

৫) যদি কীটনাশক ঔষধ ব্যৱহাৰ কৰোঁতা জনৰ বা অন্য লোকৰ বিষক্ৰিয়া ঘটে তেতিয়া লগে লগে ওচৰৰ চিকিৎসকৰ কাষ চাপিব লাগে। চিকিৎসকক ব্যৱহাৰ কৰা ঔষধৰ বটল অথবা লেবেল দেখোৱাৰ ওপৰিও বিতং ভাৱে বৰ্ণনা কৰিব লাগে যাতে চিকিৎসকে সঠিকভাৱে চিকিৎসা প্ৰদান কৰিব পাৰে।

ৰাসায়নিক ঔষধৰ প্ৰয়োগে মানৱ জীৱনলৈ আনিব পৰা মাৰাত্মক কুফল সমূহৰ কথা চিন্তা কৰিয়েই বৰ্তমান ভাৰত চৰকাৰে জৈৱিক ঔষধৰ প্ৰয়োগৰ ওপৰত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছে আৰু আমাৰ কৃষক বন্ধুসকলেও জৈৱিক ঔষধৰ ব্যৱহাৰৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়াটো উচিত। ২০২০ চনৰ মে' মাহত ভাৰত চৰকাৰে কৃষিক্ষেত্ৰত আবাধে প্ৰচলিত সহজলভ্য কীটপতঙ্গ নাশক ঔষধ কিছুমানৰ ব্যৱহাৰত বাধা আৰোপ কৰিছে। এনে ঔষধ সমূহ হৈছে ক্ল'ৰ'পাইৰিফ'চ, ডে লটামেথিলিন, কাৰ্ভ'ফুৰান, ডাইক'ফ'ল, ডাইমিথ'য়েট, এনড্ৰচালফেন, মালাথিয়ন-মনক্ৰ'ট'ফ'চ, কুইনলফ'চ ইত্যাদি। যদি শস্যত কীটপতঙ্গ সংখ্যা বাঢ়ি যায় আৰু কৃষকসকলে জৈৱিক ঔষধৰ পৰিবৰ্তে ৰাসায়নিক ঔষধৰ কথা চিন্তা কৰে তেন্তে কম বিস্ময়কৰণ পৰিবেশ তথা জীৱকুল বিনষ্ট নকৰা কীটপতঙ্গ নাশক ঔষধ যেনে - ইমিডা'ক্ল'প্ৰিড, ক্ল'ৰ'থ্ৰেনিলি'পল, ইমামেক'ক'টিন বেনজ'য়েট, থায়'মিথ'ক্সে'ম, ক্ল'ৰ'থায়'নিডিন ইত্যাদি ব্যৱহাৰ কৰাটো উচিত।

অসম এখন জৈৱবৈচিত্ৰতাৰে পৰিপূৰ্ণ ৰাজ্য। গতিকে জীৱকুলৰ লগতে পৰিবেশ বিনষ্ট কৰা ৰাসায়নিক ঔষধৰ সহায় ল'ব যোৱাৰ আগতে প্ৰকৃতিত উপলব্ধ কিছুমান জৈৱিক কীটনাশক গছ লতিকা বিশেষকৈ নিমগছ, বিহল'ৰ্জনি, পচতীয়া, তিতাবাহক, গোক্লেৱাৰন, জামনীবন, কলা কচুৰ লগতে গৰুৰ মূত্ৰ, গোৰুৰ ইত্যাদিৰ প্ৰয়োগৰ ওপৰতো চিন্তা কৰাটো উচিত।

ড° পূৰ্ণিমা দাস
প্ৰিয়ংকা শইকীয়া

বেঙোৰ ফল পচা ৰোগ আৰু ইয়াৰ ব্যৱস্থাপনা

কিছুমান মানুহে বেঙোৰক দুখীয়াৰ পাচলি বুলি কয় আৰু কিছুমানে কয় পাচলিৰ ৰজা। অৰ্থনৈতিক দিশত ভাৰতবৰ্ষত বেঙোৰই পাচলিৰ ভিতৰত দ্বিতীয় স্থান পাবলৈ সক্ষম হৈছে। উদ্ভিদবিদ্যাৰ দৃষ্টিৰে চালে ই আলু আৰু বিলাহীৰ সৈতে একে জাতৰ। আলু আৰু বিলাহীৰ পাছতেই বেঙোৰে গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান পাইছে। উপকাৰিতাৰ ফালৰ পৰা বেঙোৰা এবিধ পুষ্টিৰ খাদ্য আৰু ইয়াৰ কিছুমান ঔষধি গুণো আছে। ই ডায়েবেটিক ৰোগীৰ বাবে বৰ উপকাৰী আৰু লিভাৰজনিত বেমাৰৰ কাৰণেও ভাল। সেয়েহে এনে বেমাৰত ভোগা ৰোগীসকলে এই পাচলিবিধ খোৱাটো অত্যন্তই আৱশ্যক।

গোটেই বছৰটোতেই ভাৰতৰ সকলো শ্ৰেণীৰ মানুহৰ খাদ্যৰ তালিকাত বেঙোৰ পাচলিবিধ থাকেই। নেশ্যনেল হাৰ্টকালচাৰেল ব'ৰ্ডৰ মতে ২০১৪-১৫ বৰ্ষত ভাৰতৰ ৰাজ্যসমূহৰ ভিতৰত পশ্চিমবঙ্গত বেঙোৰৰ উৎপাদন সকলোতকৈ বেছি হোৱা দেখা গৈছে। তুলনামূলকভাৱে ইয়াৰ উৎপাদন আৰু গুণাগুণ হ্ৰাস পাই অহাৰ কাৰণ হ'ল এই পাচলিবিধক বহুতো ভেঁকুৰ, বেঙেৰীয়া আৰু ভাইৰাচজনিত ৰোগে আক্ৰমণ কৰে। ভেঁকুৰজনিত ৰোগসমূহৰ ভিতৰত বেঙোৰৰ ফল পচা ৰোগবিধ অতি মাৰাত্মক যিহেতু এই ৰোগৰ ফলত খেতিয়কসকলে বেপাৰ-বাণিজ্যৰ দিশত কিছু ভাবুকিৰ সন্মুখীন হৈ আহিছে। সাধাৰণতে অসমৰ খেতিয়কসকলে এই ৰোগবিধৰ পৰা হাত সাৰিবলৈ কিছুমান ৰাসায়নিক ঔষধ যথেষ্ট ব্যৱহাৰ কৰে। ফলস্বৰূপে এই ভেঁকুৰবিধৰ প্ৰতিৰোধী ক্ষমতা বৃদ্ধি পাইছে যাৰ ফলত মানুহ আৰু জীৱ-জন্তুৰ বাবে ই খোৱাৰ অনুপযোগী হয়, কিয়নো এই ৰাসায়নিক দ্ৰব্যসমূহৰ কিছু অংশ ফলত বৈ যায়। সেয়েহে ৰাসায়নিক ঔষধ ব্যৱহাৰৰ পৰিবৰ্তে জৈৱিক পদ্ধতিৰে এই ৰোগ তথা কীট-পতংগৰ নিয়ন্ত্ৰণ ব্যৱস্থাপনাৰ প্ৰয়োজন আহি পৰিছে। বেঙোৰৰ ফল পচা ৰোগৰ লক্ষণসমূহ হৈছে

এই ৰোগ সাধাৰণতে গছৰ পাত, ডাল, ফল আদি সকলোতে দেখা পোৱা যায়। পাতত বৃত্তাকাৰ ছাঁই বৰণীয়া লক্ষণৰ লগতে সেই অংশৰ মাজভাগ পাতল মাটিবৰণীয়া হোৱা দেখা যায়। দিন বাঢ়ি যোৱাৰ লগে লগে সেই অংশত বহুতো সৰিয়হৰ নিচিনা ক'লা ৰঙৰ পিক্‌নিডিয়া দেখা পোৱা যায়। পাছলৈ পাতবোৰ হালধীয়া হৈ মৰহি যায়। অন্যহাতে ফলবোৰ গছত থকা সময়ত অথবা গছৰ পৰা ছিঙি অনা পিছতো এই ৰোগবিধ হোৱা পৰিলক্ষিত হয়। ফলৰ ভিতৰৰ অংশ পচি যোৱাৰ লগতে ফলৰ

উপৰিভাগত ক'লা সৰিয়হ সদৃশ পিক্‌নিডিয়া দেখিবলৈ পোৱা যায়।

বৰ্তমান অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত জৈৱিক পদ্ধতিৰে বেঙোৰৰ ফল পচা ৰোগবিধ প্ৰতিৰোধ কৰিবৰ বাবে গৱেষণা চলি আছে। ইয়াৰ বাবে সহজলভ্য বিভিন্ন ঔষধি গুণসম্পন্ন পোকৰবিধ মান উদ্ভিদ যেনে - নিম, চেংমৰা, তুলসী, জেতুকা, নহৰু, পিয়াজ, তেজপাত, নয়নতৰা, মালতীলতা, বেলপাত, আম-আদা, দোৰোণ, চৰ্জিনা, ভেদাইলতা, সোঁৰা ইত্যাদি এই ৰোগৰ বিপৰীতে গৱেষণাগাৰত পৰীক্ষা কৰা হৈছে। ইয়াৰ ভিতৰত ক্ৰমে - নহৰু, মালতীলতা, তেজপাত, জেতুকা, চেংমৰা ১০-১৫ শতাংশ গাচত প্ৰয়োগ কৰি যথেষ্ট সুফল পোৱা গৈছে।

শ্ৰীমতী সুকন্যা গগৈ
ড° ডেইজী সেনাপতি

(১ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমৰ পৰা)

দেশৰ কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়..

নতুন শিক্ষানীতিৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপায়ণ, আগষ্টক ২০ বছৰৰ বাবে কৃষিখণ্ডত এইচ আৰ নিযুক্তিৰ খচৰা, কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিশ্ব ৰেংকিঙৰ বাবে ব্যৱধান বিশ্লেষণ আদিৰ ওপৰত বিশেষভাৱে আলোচনা কৰে। ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা পৰিষদৰ উপ-সঞ্চালক প্ৰধান (কৃষি) ড° আৰ চি আগৰৱালে এই সন্মিলনত বক্তব্য প্ৰদান কৰি প্ৰাকৃতিক কৃষিক অধিক প্ৰকাৰে উৎসাহিত কৰিবলৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক ফেল'শ্বিপ প্ৰদান, প্ৰাকৃতিক কৃষিৰ সৈতে জড়িত উদ্যোগীকৰণ বিকাশ, বেকআপ আৰু ফৰৱাৰ্ড লিংকেজৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ লগতে প্ৰাকৃতিক কৃষিৰ ওপৰত অধিক জনশক্তি আৰু আৰু কৃষকক প্ৰশিক্ষণ দিবলৈ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰসমূহক এই কামৰ দায়িত্ব অৰ্পণ কৰি দেশৰ বহু স্থানত প্ৰাকৃতিক কৃষিৰ বাবে প্ৰধান শস্যৰ পৰীক্ষা কৰা হ'ব বুলি উল্লেখ কৰে। কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্যসকলক বিত্তীয় আত্মনির্ভৰশীলতাত উপনীত হ'বলৈ ৩০% আভ্যন্তৰীণ ৰাজহ সৃষ্টিৰ লক্ষ্য ৰাখিবলৈ আহ্বান জনোৱাৰ লগতে কেবাটাও ৰাজহ সৃষ্টিৰ মডেলৰ বিষয়ে আলোচনা কৰে। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° ডেকাই বিশ্ববিদ্যালয়ে ইতিমধ্যে নিজৰ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সেৱাসমূহ এ এ ইউ চিলেক্টৰ ব্ৰেণ্ড নামত বজাৰত বিক্ৰী কৰাৰ বাবে নিজৰ প্ৰচেষ্টা সাজু কৰিছে বুলি সংবাদ মাধ্যমক জানিবলৈ দিয়ে। তদুপৰি হুস্ম্যাৰ্দ্দী ডিপ্লমা পাঠ্যক্ৰম, কৃষি পৰ্যটন, সামগ্ৰীৰ ব্ৰেণ্ডিং, উৎপাদিত সামগ্ৰী ৰপ্তানি কৰিবলৈ ফেচিলিটেশ্যন কেন্দ্ৰ, উদ্ভাৱন কেন্দ্ৰ আৰু প্ৰমাণীকৰণ সংস্থা হিচাপে কাম কৰিব বুলিও সদৰি কৰে।

বছৰেকীয়া বৰঙণি : ১০.০০ টকা।

প্ৰতিখনৰ মূল্য : ১.০০ টকা।

প্ৰকাশৰ স্থান : অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়,

যোৰহাট - ১৩।

সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠকৰ দ্বাৰা

প্ৰকাশিত আৰু প্ৰচাৰিত। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয় অফছেট ছপাশাল, যোৰহাট - ১৩ ত মুদ্ৰিত।

মুখ্য সম্পাদক : ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ